

LAPIN SAIRAANHOITOPIIIRIN LAUSUNTO LUONNOKSESTA STM:N ASETUKSEKSI ENSIHOITOPALVELUSTA (STM094:00/2016) JA TERVEYDENHUOLTOLAIN ENSIHOITOA KOSKEVISTA MUUTOKSISTA VUONNA 2019 (STM032:00/2017)

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asetuksen luonnoksesta ja terveydenhuoltolain muutosluonnoksesta. Käsittelemme ensin asetusluonnoksen ja sen jälkeen terveydenhuoltolain muutosehdotukset.

STM094:00/2016

Lapin sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan asetusluonnoksessa ehdotetut muutokset ovat pääpiirteissään kannatettavia. Muutokset riskialuealuokkiin ja tavoittamisaikojen määrittelyyn toimivat käytännössä entistä paremmin. Kenttäjohtajien tehtävissä tilannejohtamisen korostaminen entistä selvemmin on myönteistä. Henkilöstön vaatimukset ja mahdollisuus uuteen yhden henkilön miehittämän yksion toimintaan ovat parannus entiseen. Voimaantuloaika on riittävä.

Ensihoitokeskuksen ja sairaanhoitopiirin ensihoidon välisen suhteen säätäminen on aiempaa epäselvempi. Ensihoitokeskuksen on (3 §) yhteen sovitettava alueensa sairaanhoitopiirien ensihoitopalvelujen toimintaa ja annettava ohjeita ottaen huomioon alueelliset erityispiirteet. Palvelutasopäätöksessä (jonka tekee kukin sairaanhoitopiiri) määritellään tavoittamisajat erityisvastuualueittain (4 §) ja muu sisältö ensihoitopalvelun toiminta-alueella (eli kunkin sairaanhoitopiirin alueella). Palvelutasopäätöksen on perustuttava erityisvastuualueen riskianalyysiin (4 §). Pykälän perusteella ei voi päätellä kuinka ja kenen päätöksestä määritetty erityisvastuualueella ensihoitopalvelun tavoittamisajat jos sairaanhoitopiireillä on esimerkiksi hyvin erilaisten olosuhteiden vuoksi erilainen näkemys niistä. Pykälät tulee näiltä osin selkeyttää. Joka tapauksessa on oleellista, että kukin sairaanhoitopiiri tekee oman palvelutasopäätöksensä.

STM032:00/2017

Muutokset, jotka liittyvät sote-uudistukseen ja vastuun siirtämiseen maakunnille ovat käytännössä teknisiä. Niihin ei Lapin sairaanhoitopiirillä ole huomautettavaa. Myös ensihoitopalvelun tuottamisen viranomaistehtävän selkeyttäminen on kannatettava.

Ensihoitokeskusten tehtävien ohjauksellinen luonne on oltava pääsääntö. Maakunnilla tulee olla mahdollisuus aidosti omiin palvelutasopäätöksiin maakuntien hyvin erilaisten olosuhteiden vuoksi. Pykälän 46 toisen momentin kohdassa 4) säädetään ensihoitokeskukselle velvollisuus valmistella ensihoidon palvelutasopäätökseen kuuluvat tavoitteet ajasta, jossa väestö sen yhteistyöalueella tavoitetaan. Muotoilu on epäselvä koska siinä puhutaan vain yhdestä palvelutasopäätöksestä vaikka yhteistyöalueella niitä on useampia. Aikatavoite säädetään monikossa useiksi tavoitteiksi. Pykälä tulee selventää ja korostaa sitä, että tavoitteita voidaan asettaa yhteistyöalueella, mutta palvelutasopäätökset tekevät maakunnat itsenäisesti.

Merkittävimmät huomiot kohdentuvat pykälään 73, jossa säädetään kiireettömästä ambulanssipalvelusta ja potilaiden siirtokuljetuksista. Nämä ensihoitoon kuulumattomat palvelut maakunnan tulee hankkia kilpailuttamalla. Käsitteiden määrittely on epäselvä, koko pykälä on huolimattomasti laadittu ja tulkintavaikeuksia sisältävä. Se on peruskorjattava tai kirjoitettava kokonaan uudeksi.

Potilassiirroilla (pykälässä tulisi käyttää johdonmukaisesti samaa muotoilua kuin otsikossa ja muutoin tekstissä – siirtokuljetus, mikäli potilassiirrolla ei tarkoiteta jotain muuta) tarkoitetaan niitä (ilmeisesti laitosten vastuulla olevia potilaskuljetuksia), joiden aikana potilas ei tarvitse vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa. Määrittelyn mukaan potilas saattaa kuitenkin tarvita vaativaa hoitoa kuljetuksen aikana ajoittain ilman, että kuljetus potilasturvallisesti pätevän ensihoitohenkilökunnan toimesta voitaisiin toteuttaa. Potilasturvallisuuden perusteella ehdotamme, että muotoilu kyseisessä pykälässä muutetaan seuraavaksi:

...Ensihoidopalveluun kuulumattomat *potilaiden siirtokuljetukset* tarkoittavat niitä *potilaskuljetuksia*, joiden aikana potilas ei tarvitse vaativaa *tai* jatkuvaa hoitoa tai seurantaa.

Pykälässä 73 säädetään kiireettömillä ambulanssipalveluilla tarkoitettavan maakunnan laatiman asiakassuunnitelman perusteella toteutettavien palveluiden edellyttämiä palveluita, kuten asiakkaan palvelutarpeen mukaisia kuljetuksia ammattihenkilön vastaanotolle, diagnostisiin tutkimuksiin tai kuntoutuspalveluihin. On täysin hämärän peitossa mitä lisäarvoa laitosten vastuulla olevien potilaskuljetusten luokittelu palvelusuunnitelmaan perustuviksi kiireettömiksi ambulanssipalveluiksi ja muutoin toteutettaviksi potilaiden siirtokuljetuksiksi tuo. Asiaan ei perusteluista saada selvennystä.

Tulevassa maakunnassakin laitosten välisissä potilaskuljetuksissa, jotka perustuvat maakunnan laatimiin asiakassuunnitelmiin, tulee varmasti olemaan tarkoituksenmukaista käyttää ambulanssien lisäksi muita kuljetusmuotoja kuten paritaksia, taksia, joskus myös linja-autoa tai lentokonetta. Niistä ei kuitenkaan ilmeisesti ole tarkoitus terveydenhuoltolain ensihoitoa koskevista muutoksista säätää, joten pykälää 73 on yritetty Lapin sairaanhoitopiirin lausunnossa vaikeuksista huolimatta tulkita sairaankuljetusajoneuvoilla ja henkilökunnalla toteutettavina kuljetuspalveluina.

Pykälä 73 ei ole lakikelpoinen.

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Jari Jokela
Sairaanhoitopiirin johtaja

Jukka Mattila
Johtajaylilääkäri